

הזכויות המומלצות לעיסוק בסרטי האנימציה

- **לי ולכל הילדים, ללא יוצא מן הכלל, יש זכויות אישיות וחברתיות**
- **הזכות לחופש הביטוי** (מתוך סעיף 13 באמנה)
- זכותי לבקש, למסור ולהציג מידע או רעיונות ולהביע את דעותיי, מחשבותי, רצונותיי בדרכים שונות: דיבור, כתיבה, ציור, הצגה... בתנאי שאינני פוגע באחרים.
- **הזכות לשמירה על הפרטיות** (מתוך סעיף 16 באמנה)
- זכותי שהאחרים יגנו עלי בפני פגיעה בכבודי ובשמי הטוב. שלא יעבירו מידע אישי בלי רשותי, שלא יגעו בי, בחפציי האישיים, ושלא יפגעו ברכושי.
- **זכותי ללמוד להיות אחראי לחיי החברה שלי** (מתוך סעיף 29 באמנה)
- זכותי לבחור את חברי וידידי, תוך סובלנות, שלום, ובשוויון בין המינים .
- **הזכות לחיות בחברה גם כשהכושר הנפשי או הגופני לקוי** (מתוך סעיף 23)
- זכותי ליהנות, לחיות בין חברים, לשחק ולקחת חלק בפעילות חברתית, גם אם יש לי מגבלות
- **הזכות לחינוך** (מתוך סעיף 28)
- זכותי ללמוד בבית ספר, להתקדם לפתח ולמצות את הכשרונות והיכולות שלו
- **הזכות לבריאות** (מתוך סעיף 24)
- זכותי לקבל טיפול רפואי בכל עת.
- **הזכות להגנה** (מתוך סעיף 19)
- זכותי להיות מכובד בחברה, להיות מוגן מפני אלימות גופנית או נפשית, חבלה או התעללות, הזנחה, רשלנות, אכזריות, ניצול והתעללות מינית.
- **הזכות למידע** (מתוך סעיף 17 באמנה)
- זכותי להיחשף למקורות מידע שיעשירו את ידיעותיי: עיתונים, ספרים, טלוויזיה, אינטרנט, סרטים ועוד. זכותי שיהיה לי מידע מגוון ממקורות מידע שונים. זכותי שאמצעי התקשורת יספרו לי על זכויות ילדים בכל העולם, זכותי לבקר, ולהתריע על הפרת זכויות הילדים
- **הזכות לחירות** (מתוך סעיף 30)
- זכותי לשמור על הדת אליה אני שייך, ולדבר בשפה בה אני בוחר.
- **הזכות לזהות** (מתוך סעיף 8 באמנה)
- זכותי לשמור על השם שנתנו לי הוריי ולהמשיך לקיים את מנהגי
- **הזכות לפעילות ולפנאי** (מתוך סעיף 31)
- זכותי לבחור בעצמי את הפעילות בה אעסוק בזמני הפנוי: משחק, קריאה, סרטים, חברה, חוגים, אחר.
- **זכותי לשמור על דתי, לקיים את מצוותיה ולהשתמש בשפת האם.** (מתוך סעיף 30 באמנה)
- יש לאפשר לכל ילד מבני מיעוטים במדינה את הזכות ליהנות מתרבותו, להצהיר על דתו ולקיים את מצוותיה, או להשתמש בשפתו הוא.

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
הפיקוח ליישום חוק זכויות התלמיד

▪ הזכות להוגנות בעולם העבודה ולמניעת ניצול (מתוך סעיף 32 באמנה)

זכות הילד להגנה מפני ניצול כלכלי, ומפני עבודה מסוכנת או שיכולה להזיק לבריאותו או התפתחותו הנפשית, הגופנית, הרוחנית, המוסרית או החברתית לנוער יש זכויות עובדים! חוקי העבודה בישראל באים להגן על הנערות והנערים העובדים ולהבטיח תנאי עבודה הוגנים. אין להעסיק נערה/שעדיין לא מלאו לו/ה 15 שנה. אם מלאו לך 14 שנים ניתן להעסיק אותך בעבודות קלות, ורק בתקופת חופשת לימודים רשמית.

אמנת זכויות הילד

"לחנך אדם להיות אוהב אדם" ממטרות החינוך בישראל

"עצות האהבה הטובה: אל תאהב את הרחוקות, קח לך מן הקרובות כמו שבית נכון לוקח לו מאבני המקום" (יהודה עמיחי "עצות האהבה הטובה")

מבוא

לתת זכות לצעירים וכל שכן לבוגרים, זו היכולת לאהוב, לכבד ולהקשיב לאחרים. זוהי זכות שיש להקנותה לכל אדם באשר הוא אדם. ילדים, אנשים צעירים ומבוגרים מחויבים לדעת, מה הן זכויותיהם, מדוע הן חשובות, ומה הן הדרכים לממשן.

על מנת להטמיע אורח חיים כזה זה בחרנו לטפח את התהליכים העוסקים במימוש זכויות הילדים המסמלות בעינינו ערכים מרכזיים, שאנו סבורים כי כל חברה חייבת לקחת בחשבון כאשר היא מארגנת ובונה את הסדרה החברתיים. הנחת היסוד האומרת שכל בני האדם שווים, מתייחסת לא רק לגזעים ומגדרים אלא גם ובמיוחד לילדים. כל בני האדם שווים ולכל הילדים הזכות לקבל יחס כבני אדם המכובדים בחברה, תוך שוויון בין אם הם בנות או בנים עם רגשות, רעיונות ורצונות משלהם. לכל המבוגרים והילדים הזכות לשמור על כבודם, על כבודו של האחר ובמיוחד על החופש שלהם. ילדים ומתבגרים שגדלו כנושאי זכויות יהיו אחראים יותר לזכויותיהם של האחרים, של הגדולים מהם או הצעירים מהם, יגדלו לאזרחות איכותית אחראית ומשפיעה. נושא זכויות הילד עוגן עד היום בסדרה של אמנות ומסמכים בינלאומיים, בחוזרי מנכ"ל ובחוק זכויות התלמיד בישראל.

המסמך הבינלאומי החשוב ביותר בתחום זה הינה האמנה הבינלאומית בדבר זכויות הילד, נחתמה על ידי ישראל ב-3 ביולי 1990 ונכנסה לתוקף לאחר אשרורה באוגוסט 1991.

האמנה אושררה ע"י ממשלת ישראל, והיא מחויבת להתאמת חוקי המדינה להוראותיה של האמנה.

זכויות הילדים מהווים קו מנחה למימוש הדאגה והאכפתיות שכל ילדה וילד יקבלו, מה שהם זקוקים (רגשית, שכלית, פיזית וחברתית) כדי להבטיח את התנאים האופטימליים להתפתחות שלמה ואיתנה של הילדים. כדי להבטיח זכויות ילדות וילדים, חשוב להתייחס לצרכים חברתיים, תרבותיים, רגשיים וקוגניטיביים ראויים ולקדם את שוויון ההזדמנויות לשני המינים במוסדות החינוך ובקהילה. אנו מאמינים שחינוך ראוי מנחה להטמעת זכויות הילדים כנושאי זכויות אדם.

חובת המדינה והחברה לממש אותם עבורם תוך תהליכי חינוך המעצבים מילוי מחויבות ואחריות של ילדים ומבוגרים. הזכות שלי, שלך ושלנו היא מקור האהבה, האדיבות ודרכי ההתנהגות הראויים שיימצאו בכל חברה אנושית, ואחריותנו, של המבוגרים והצעירים היא לשמור על זכותנו לקבל יחס אנושי ותומך מהאנשים מסביבנו יחד על האפשרות להעניק אותה לאחרים, באותה מידה שבכביש לא לוקחים זכות, אלא נותנים זכות. גם אנו המבוגרים צריכים לתת את הזכות לצעירים, כדי שאלה יכבדו את זכויותיהם של כל האחרים לצידם.

מעברים

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
הפיקוח ליישום חוק זכויות התלמיד

המעבר **מתפיסה מגוננת** לתפיסה משתפת של הילד בתהליכים הקשורים בקביעת גורלו (כמו למשל חינוכו) הנה חדשה למדי. היא מלווה בשינוי בתפיסת הזכויות המגיעות לילדים מצד "עולם המבוגרים": בתפיסה ההגנתית, הילד הנו קטין חסר ישע שיש להבטיח את שרידותו באמצעות הטלת חובות שונות על ההורים ועל המדינה, כך שצרכיו של הילד יסופקו עד לרמה מוסכמת. **בתפיסה החדשה, המשתפת**, הילד נתפס כבוגר אוטונומי לעתיד, ששישוריו מצויים בהתפתחות מתמדת לקראת הבשלה. על כן יש להעניק לו זכויות משלו, הדומות באופיין לזכויות המבוגרים. ההבדל הנו בהיקף הזכויות המוענקות, ובתנאים המיוחדים שמתחייבים מהיותו של בעל הזכות עדיין ילד.

כיום בישראל קיימת מערכת חוק סדורה נקבעה עם חוק זכויות התלמיד שנכנס לתוקפו בשנת 2000 המפרטות את זכויות התלמידים במדינת ישראל והנתמכים גם על חוק כבוד האדם וחירותו. לפני כשנה סיימה הועדה מיוחדת במשרד המשפטים לבחון מחדש את מעמד הילד והתלמיד בישראל, הועדה התבקשה לבחון מחדש את מכלול החקיקה המסדירה את יחס החברה לילדים, לאור אשרור הממשלה את אמנת זכויות הילד משנת 1991.

על-פי המלצות הועדת **כל תלמיד זכאי לחינוך איכותי** על בסיס שוויוני כמפורט בחוק השוויון בחינוך, בית-הספר חייב לשתף את תלמידיו בהחלטות הנוגעות לחייהם, המורים והמנהלים צריכים להתייעץ עם התלמידים יותר ויותר, אפילו כשמדובר בענישת התלמיד- יש לו את הזכות להישמע.

פנקס זכויות התלמיד שחולק בשנה זו לתלמידי החינוך היסודי ממקד את הערכים הבסיסיים עליהם חייבים להיות מושתתים כל הקשרים החינוכיים בכל מוסדות החינוך והמשפחה. פנקס הזכויות מבטא את הזכויות הלגיטימיות של כל אדם צעיר או מבוגר, יחד עם תחומי אחריותו לגבי עצמו ולגבי החברה בה חי. הפנקס חולק בשתי שפות: ערבית ועברית, כך גם בכתב ברייל, כדי להטמיע תרבות אזרחית שווה לכל ילדי ישראל.

חוק עזר עירוני שהוסף בשנת 2000 הסדיר את זכות השמיעה של ילדים, וכוחם ליטול חלק במערכות הנוגעות להם בענייניהם.

זכויות האדם במכלול

חשוב לנו לראות את זכויות האדם כמכלול ובמיוחד למקד את החינוך בזכויות התלמידים כאנשים צעירים נושאי זכויות אדם. חשוב לזכור, כל אחד: מורה, הורה וילד אחראים לזכויות זולתם. עלינו אנשי החינוך לתת את הדעת לתפיסת פדגוגיה אחת המחנכת את הדור הצעיר כנושא זכויות ובעל אחריות אישית, אחריות חברתית ואף אחריות לאומית -בבגרותם.

הזכויות ותחומי האחריות שלנו כאזרחים בוגרים ושל הילדים כאזרחים צעירים הם החומר והלבנים שמהם נבנים תהליכים חינוכיים בתרבות דיאלוגית בין כל השותפים לחינוך הילדים והנוער.

אחד המניעים החזקים ביותר לדיון במעמד הילדים נובע מהתובנה שאנו אמורים לעבור מהגנה על ילדים לתהליכי חינוך למניעה בפגיעה בכבודם של אנשים צעירים אלו, מתוך הבנה שהם בני אדם שווים, אמנם צעירים יותר, אך אנשים צעירים שיש לאהוב אותם, להאזין להם, לתת להם במה לשיחה ודיון, להתחשב בדעתם, להסביר להם דברים ואירועים בגובה העיניים שלהם, להיות איתם ולא מולם או לצידם, לתת להם הרגשה ביתית תומכת, וכך ליצור אקלים חברתי וסביבה המקדמת רווחה נפשית ותחושת ביטחון של ילדות וילדים.

עלינו המבוגרים ללמוד לאהוב אותם כפי שהם, להעניק להם מקום בתודעה כאישיות תבונית חושבות, מרגישות ויודעות. ללמוד לאהוב אותם משמעו להקשיב לכבד להתייחס לדבריהם

המשרד: רחוב השלושה 2 ת"א, מיקוד: 61092
כתובת אתר המשרד www.education.gov.il/zchuyot :
E-mail: tova.edu@gmail.com

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
הפיקוח ליישום חוק זכויות התלמיד

ברצינות, כאשר עקרון השוויון אוסר עלינו יחס שונה על יסוד שיקולים של דת, לאום, גזע, מוצא, מין וכיוצא באלה. הזכות לשוויון - וצידה השני, איסור ההפליה - מוכרות במסמכים בינלאומיים רבים שעוסקים בזכויות האדם. במגילת העצמאות של מדינת ישראל נאמר כי "מדינת ישראל תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה, בלי הבדל דת, גזע ומין".

הליכים הוגנים יביאו את הילדים והנוער **לאחריות ברמה האישית וברמה החברתית** והתנאים לקיומם: מידע זמין ונגיש - היכולת **להעניק להם מידע** הנוגע או משפיע על התלמיד והוריו, לדוגמא: לדעת את זכויות התלמידים, בשפה המובנת בכל גיל ובכל לשון.

השני, שידעו שהם יהיו **שותפים להליכים הנוגעים לחייהם** בבית הספר, בבית ובקהילה ויחוו את המוסד החינוכי בו הם לומדים כבית חינוך-חוויה אשר תטפח את אישיותם ואמונם, עם התמיכה שלנו: חום אנושי, תחושה ביתית, דאגה לרווחה רגשית: שימת לב לאינטליגנציה רגשית, תוך אישית ותקשורת בין אישית.

כאשר ניקח על עצמינו את טיפוח אסטרטגיות הוראה ברוח האינטליגנציות המרובות, נדגיש את קבלת השונות תוך טיפוח האחר, בהלימה לצרכים השונים, ונדע להקשיב גם למה שלא נאמר. רק על ידי חוויה שבה הילדים מרגישים כי דעתם היא חשובה, ונחשבת ע"י מבוגרים ובני גילם, הם ירכשו את היכולת והרצון להקשיב ולהעריך את דברי זולתם. כך בתרבות הישראלית והכלל עולמית - כדי **לדעת להעניק ולקבל יחס הוגן וכבוד מכל אדם, בכל מקום**.

כאן טמון ערך כבוד האדם וחירותו, שהוא בסיס אמיתי לדיאלוג עם התלמידים. זכויות התלמידים נמצאות ברובן בחוזרי המנכ"ל, מימוש הזכויות הללו הוא, אפוא, הטלת **אחריות על מערכת החינוך** להבטיח לתלמידים לעבור מהגנת על זכויותיהם למקומם האזרחי **כנושאי זכויות**.

אחריותנו לחירות הילד היא בעצם: האחריות לאחריות האזרח הצעיר האזרח הצעיר שחי בתוך מעגל האחריות הנוצר במפגש עם מבוגרים קשובים, משתמש בגבולות המעגל כעין משענת, אשר מאפשרת לו להרחיב את הדיאלוג והחירות שלו. המלה המתאימה באנגלית להרחבה זו היא Mastering זהו מעגל המובנות, מעגל השליטה, מעגל ההקשבה, מעגל המשמעות. מעגל שבתוכו הילד יכול להיות מאושר ולחייך. ומכאן **שאחריותנו לאחריות חיכוך!**